

Средње Школска Инструкција Средње

ПРЕТПЛАТА:

За ванудружну годишње 150 — дина, полугодишње 75 — дина. — За иностранство годишње 200 — дина, полугодишње 100 — дина. — Редакција и администрација: Београд, Краља Александра 10. Телефон: 25-91.

PRETPLATA:

За нашу државу годишње 150 — дина, полугодишње 75 — дина. — За иностранство годишње 200 — дина, полугодишње 100 — дина. — Редакција i администрација: Београд, Краља Александра 10. Телефон: 25-91.

Београд, 20. маја 1926 год.

Год. II

Број 20

God. II

Beograd, 20. maja 1926 god.

Хазена из Љубљане, „Атена“, после утакмица у Београду. — Hazena iz Ljubljane, „Athena“ posle utakmica u Beogradu.

Н. В. Краљ, Александар, са министрима, при освећењу Студентског Дома. Дом подиже Н. В. Краљ за сиромашне студенте. — Nj. V. Kralj Aleksandar, sa ministrima, pri osvećenju Studentskog Doma. Dom podiže Nj. V. Kralj za siromašne studente.

Овације студената Н. В. Краљу. — Ovacije studeneta Nj. V. Kralju.

Освећење темеља Студентског Дома. — Osvećenje temelja Studentskog Doma.

Поштарина плаћена у готову.

УСКРШЊИ БРОЈ 5 Динара.

Славјане и Хришћане Славјане

ПРЕТПЛАТА:

За нашу државу годишње 150—дин., полугодишње 75—дин. — За иностранство годишње 200—дин., полугодишње 100—дин. — Редакција и администрација: Београд, Краља Александра 10. Телефон: 26-91

PRETPLATA:

За našu državu godišnje 150—din., polugodišnje 75—din. — Za inostranstvo godišnje 200—din., polugodišnje 100—din. — Redakcija i administracija: Beograd, Kralja Aleksandra 10. Telefon: 26-91

Београд, 29. априла 1926 год.

Год. II

Број 17

God. II

Beograd, 29. aprila 1926 god.

У СЛАВУ
ХРИСТА
БОГА!

У СЛАВУ
ХРИСТА
БОГА!

RN 515

Нум. бр. H 7650
ГРАД Београд
БЕЛОРЕНА

Ускрс у Хилендару: Пут за Хилендар.
Uskrs u Hilendaru: Put za Hilendar.

Н. В. Краљица Марија. Један од нових снимка.
Nj. V. Kraljica Marija. Jedan od novijih snimaka.

Лево: Слава „гвозденог пука“ Кнеза Михаила у Београду. Војници у костимима војске из доба Цара Душана и првог устанка на стражи. — Десно: Цветни дан Ферилног Савеза у Београду.
Levo: Slava „gvozdenog puka“ Kneza Mihaila u Beogradu. Vojnici u kostimima vojske iz doba Cara Dušana i prvog ustanka na straži. — Desno: Cvetni dan Ferijalnog Saveza u Beogradu.

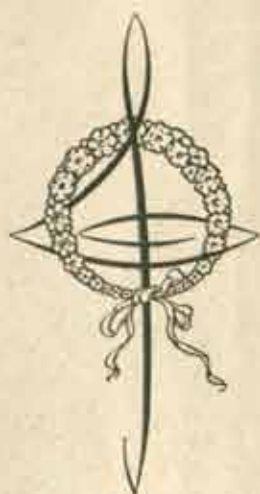

Споменик на гробу Мокрањца, откривен 18. ов. м. —
Spomenik na grobu Mokranjca, otkriven 18. ov. m.

Г. Перо Палавишни, вајар, који је направио споменик Мокрањцу у своје атељеу. — G. Pero Palavišni
vajar, koji je izradio spomenik Mokranjcu u svojem ateljeu.

Христос пред Пилатом: Слика Мескирха. — Hristos pred Pilatom: Slika Meskirha.

Склањање Христа са крста. — Skidanje Hrista sa krsta.

Лево: Маслиново дрво у врту Гетсеманском. Држи се да је ово дрво постојало у доба Христа. — Levo: Maslinovo drvo u vrtu Getsemanskom. Drže se da je ovo drvo postojalo u doba Hrista. — Десно: Ускршњи дар венецијанске рибарке, капелица на мору. — Desno: Uskršnji dar venecijanske ribarke kapelici na moru.

Ускрс у нашој земљи: Град Јајце. — Uskrs u našoj zemlji: Grad Jajce.

Призрен. — Prizren.

Лево: Нови фантастични балет београдске опере: „Делија Крпа“. Сцена из првог чина Сотона. — Levo: Novi fantastični balet beogradske opere: „Deliја Kрpa“. Scena iz prvog čina Sotona. — Десно: Г. Fortunato у „Аиди“. — Desno: G. Fortunato u „Aidi“.

„Делија Крпа“, трећа слика. — „Deliја Kрpa“, treća slika.

„Делија Крпа“, друга слика. — „Deliја Kрpa“, druga slika.

Маћеха

Мишон Пелман

На Велики Четвртак у вече, када је маћеха још била заузета брисањем и чишћењем судова у кухињи (она је штедње ради држала само прислушкињу) хтеде осамнастогодишњи Ото кришом да оде од куће. Али се он у предсобљу саплете преко једне кофе и мајка на то отвори кухињска врата и опазе га.

— Па зар ти излазиш, Ото? А кроз пола сата биће вечера готова!

— Не треба ми ништа, ја ћу ван куће вечерати.

— Ото, рече мати благо: Где једеш ти то? То кошта тако скупо! А није ли ти то некакав нов раглан? Када си то опет купио? Одакле ти толике паре?

— Госпoде Боже та вечита испитивања! Радим преко времена — то сам ти већ сто пута рекао! Ја, као банкарски чиновник, морам да сам елегантно одевен. Разумеш ли ти то? збогом!

Грета и Лиза, две шипарице, намамљене препирком, беху изишле из собе и кикоћући гледаху подругљиво маћеху, па се журно опет вратише својој соби, слатко се смејући.

Мати се мирно врати своје послу. Она више није знала шта да ради.

Већ три године како се убија од рада за љубав деце свога мужа. Она кува, пере, ради за целу фамилију неуморном оданошћу и великим пожртвовањем — па све узалуд. Она није задобила ни њихову љубав, ни нежност, па чак ни пријатељство. Све што год је она радила, све је то било ништа у њиховим очима. Та деца, да су бидела да ће се маћеха раскинути од рада, не би јој никада понудила своју помоћ. А она пак, од страха да је не сматрају за „злу маћеху“ мислила је да мора да се жртвује, па се је увек надала да ће од те деце постићи леп и тако жељно очекиван назив „мајка!“ али узалуд.

Отац беше лекар, веома запослен својим позивом; он је био кући само за време ручка или вечере, па и то не редовно. Све је његово време гутао позив — а све је друго било споредно и досадно. Он је код куће био ћутљив и расејан. У почетку га је мајка покушавала да пита за савет у питању васпитања деце, али је он тада постајао немиран, па би јој рекао:

— Али како можеш да ми досађујеш таквим питањима? Ради како знаш и како хоћеш! Ја предајем то потпуно теби! Кажњавај децу, удри их, ако то заслужују — али само мене, пусти, молим те на миру. Молим те, мајко, поштеди ме са свима дечијим и кућевним пословима!

Од тада није више никада разговарала о деци са својим мужем.

Пошто су деца њену љубав и њену нежност, испочетка прикривено а после очигледно одбијала и чак исмејавала, била се посветила само кућевним пословима а децу је само у њиховим спољним дужностима и задацима надгледала.

Тако је у присуству оца био очуван спољни сјај: беспрекорна чистоћа, ред, мир, и тишина у кући — и уопште свака буржоаска пристојност и учтивост. Али ни трага о срдчности, ни трага неке тесније споне. Као туђинци ишли су један поред другог, родитељи и деца.

Највећу бригу задаваше маћехи Ото, најстарије дете. Протекцијом је добио једно место у некој банци. Он је све своје слободно време проводио ван куће. После вечере одмах би га

нестало, а враћао се тек доцкан или чак ујутро кући.

Он је водио живот потпуно као један одрастао модерни младић. У својој соби имао је тоалетни сто, удешен и снабдевен свима средствима за улепшавање. Трошио је силан новац на рукавице, машинске и свилене марамике — а пушио је најскупље цигарете.

— Ја радим преко времена — било је његово непрестано објашњавање за овај раскалашни начин живота, који је из недеље у недељу све скупљи бивао.

Мати је све те ствари посматрала са великом зебњом и страховањем, нарочито стога што над сином није имала никакву власт ни моћ.

У последње време био је Ото врло нервозан. Тон, који је он према маћехи употребљавао, бивао је из дана у дан све дрскији и безобзирнији.

Све су јој те ствари ишле кроз главу док је распремала кухињу. Она је одлучила да на вече још једаред нежно и љубазно освоји децу, та она су морала на, послетку увидети, да поред вређања и исмејавања маћехе, она њих ипак воли и жели им само добро. Васкрс, Васкрсење, мислила је она, па је са великом пажњом и љубављу окитила кућу и трпезарију.

На Велику Суботу пре подне дође један виши чиновник из банке, у којој је Ото радио и саопшти мајци, да је младић био тога јутра ухапшен. Већ од дужег времена примећивани су мањкови у каси, а данас је на послетку уловљен кривац и предат полицији. Мајка оста нема и запањена од силног потреса и бола. Чиновник се удаљи.

Обе девојчице нападоше мајку прекорима, да је свему томе она крива.

— Да си му давала већи цепарац, не би јадан Ото био приморан да се лати туђег новца! Али, разуме се, када имамо маћеху...

Требао је спасти што се још дало спасти. Она оде ка Отовом шефу. Надала се, да ће га умекшати и дирнути, али јој он хладно и одлучно одговори:

Сажаљевом, госпoђо. Али провере вашег пасторка биле су тако перфидне и препредене изведене, да је сумња била пала на једног поштевог чиновника — док га на последку нисмо уловили.

Жао ми је, али сада је ствар већ код полиције.

Мати отрча полицији. Молила је да се бар новинама не саопшти име кривца.

Затим је ишла од редакције до редакције...

Потпуно сатрвена и истрошена дође кући. Девојке опет навалише на њу виком и оптужбама.

Она их немо слушаше и затвори се у своју собу.

Да ће и муж приписати у грех њој, што је син пошао злим путем, била је уверена.

С тога одлучи, да их напусти. Спакова ствари написа писмо:

„Опрости што се не сматрам више јаким и способном да водим твоју кућу и да живим даље са вама. Ја сам све покушала да спасем Ота — али је било узалуд. За девојке сам издејствовала да буду примљене у једном заводу у половину цене. Оне могу још и данас да буду примљене. А домаћинство може да води исто тако као и ја, ма која друга женска. Збогом!“

Збогом!

Ото је био осуђен на четири године тешке тамнице — одиста строга казна за његову кривицу.

Маћеха се вратила својој очинској кући. Ту је она шила хаљине за госпoђе и за сељанке — само да што пре нагомила новаца.

А и новац, који јој је редовно сваког месеца слао муж, остављала је на страну. Он јој није никада одговорио на њено писмо.

Она је покупила новац, те нешто тиме, нешто добрим речима, успела је, да је младић пре рока помиловао.

Ото се није усуђивао да оде оцу. Он је само потражио од очеве куће домаћинце. Оресу сестара и маћехе па се одмах удаљи. Он је знао, да му је маћеха издејствовала помиловање.

Он посети најпре сестре, и нађе их бледе, утучене и озбиљне. А и оне њега у истом стању нађоше.

После првог здрављења остадоше неми једно према другоме, нико од њих није знао шта да проговори.

На послетку рече брат:

— Ја ћу одмах данас да отпутујем к мајци! То је био први пут да ју је назвао „мајком“

— Иди, иди к њој и кажи јој, да и ми поздрављамо своју мајку! рекоше истодобно обе девојке.

Тада се застидеше сво троје. Покуњени и растрешени они се растадоше.

Ото оде к мајци.

У једној пријатној кућици на једном зеленом брежуљку, где су већ љубичице цветале, нађе он мајку.

Она је била за шивањом машином и подигну своју лепу главу са рано поседелом косом на младом лицу.

Без речи, једним умиљатим осмејком пуних љубави, пружи му она своју белу, нежну руку. Он се јецајући баца њој пред ноге.

— Мајко! Хвала ти! Опрости ми! изрече он кроз плач јецајући.

Она је миловала његову плаву косу, која је сада била кротко ошишана, и подиже га нежно.

— Ако хоћеш, остани код мене, сине. Ти се овде можеш бавити пољопривредом. У осталом ја имам и добрих веза, па бих ти могла и место створити. Или ако хоћеш да одеш у коју другу земљу, ја бих ти могла дати који грош за пут.

Он јој је љубио руке.

— Доста, мајко, доста! Не буди сувише добра према мени; ја то не заслужујем! Ја бих најрадије код тебе остао, мајко! Ја сам већ сит света и велике вароши. Ја хоћу да постанем пољопривредник. Хоћу да радим земљу, да гајим животиње! Само ме остави код себе!

Он остаде.

Сада се разви миран живот пул рада за мајку и за сина. Отац је с времена на време примао добре вести.

Купише једну подесну земљу, па и живине и коза и питомих зечева.

Младић се са вољом и љубављу дао на нов посао. Он је гајио одабране врсте живице и зечева. Умео је да купује и да продаје.

Подигао је и велику башту, посадио је много лепих ружа и осталог цвећа, па и много воћака племените врсте.

Његов је рад у сваком погледу напредовао. Његово је предузеће цветало. Људи су радо код њега куповали, слушали његове савете, подражавали његов начин гајења и плаћали су за његову живину најбоље цене.

пустио. Али се тако што може догодити, а то ћеш видети из тога, што сам после твога одласка одмах, на врат на нос, спаковала моје ствари. Просто нисам без тебе могла остати, Фреде. Ја бих најрадије пошла к теби у Лондон, али ме је стид. У осталом шта бисмо у ово доба године отпочели? Ја не познајем Париз и мислим да ће, можда, теби бити мило да једну нецивилизовану дивљакињу упознаш са свима знаменостима велике вароши и због тога сам се решила да дођем. Ја те очекујем овде, мој Фреде! Ти ме нећеш оставити дуго саму? Пут у Париз за тебе није даљи него у Девоншир. Ако никако не можеш доћи овде, ја ћу се трудити да не будем одвише невесела; али признајем да се у себе не могу много поуздати и са зебњом очекујем твој одговор.

Теби вечно верна
Лаура.

Наследница.

(17.)

Роман од В. Е. Нориса.
ДВАНАЕСТА ГЛАВА.

Г. Брефит је трљао руке од радости када му је Фред саопштио да се верио. „То је толико паметан поступак, колико се нисам, драги Фреде, отворено да признам, од вас надио. Моја најсрдачнија честитања! Не знам да ли ћете ми веровати, али се могу на еванђељу заклети, да сам у оном тренутку, када сам први пут видео вашу рођаку, у себи помислио: сада је Фреду јасно показан пут. Само је изопачено људске природе толико велика, да сам се бојао да нећете моћи да видите ствар у истој светлости.“

„Дакле ја сам на ту паметну идеју знатно доцније дошао него ви“, одговорио је Фред. „Али сам уверен да овим мојим речима неће нико веровати.“

Г. Брефит се насмејао. „Главни да Вам госпoђа Фентон верује и изгледа да је то у ствари. Па и други ће Вам веровати. А зар таква жена, каква је госпoђа Фентон, не заслужује по себи да се уда? Она је прекрасно створење, додао је он убеђен; она се сасвим разликује од осталих жена, које познајем.“

Госпoђа Фентон је заслуживала хвалу да је другчија од осталих жена, а Фред је увидео када је дошао у свој стан и нашао од Лауре писмо:

„Гранд хотел Париз

Гради Фреде,

Шта ћеш речи када сазнаш да сам напустила Давлиш и отпутовала у Париз. Као мушка страна не можеш појмити да је једно место од један пут постало само због тога досадно, што га је један једини човек на-

После петогодишњег устрајног и вредног рада бејаше створио са мајком сјајну егзистенцију.

Опет је Васкрс био на прагу.

Младић је на два дана био отпутовао у град, и пошто се је вратио био је нешто тајанствен.

Била је Велика Субота, и пред вече је мајка била поставила већ сто на балкону, јер је време било благо и пријатно. Јоргован и глицине бејаху пуне миришљава цвећа.

— Мајко, викну младић из баште. Пред баштенском капијом стоје две просијакиње и један стари човек, па најтоплије моле да их примиш...

Младић није могао даље да говори, јер су му очи биле пуне суза.

Мајка га зачуђено гледаше. Али се у тренутку сети, стрча низ степенице и пође ка капији. Ту су стајале две велике бледе девојке, које јој се чињаху познате а за њима се по-малало лице једног старог господина, кога је одмах познала.

Она журно отвори гвоздену капију и испруживши руке рече једноставно:

— Уђите!

Како је била лепа при томе са својом белом косом и још младим ружичастим лицем и сјајним загаситим очима.

— Мајко, драга Мајко! Можеш ли одиша да нам опростиш? рекоше девојке кроз сузе и јечање. Ћутећи привуче она обе девојке на своје груди, а преко главе девојака пружи руку своме мужу.

— Хвала ти што си моме изгубљеном сину била тако добра мајка.

— Кад то рече, муж је са поштовањем, постиђен од ове безграничне доброте, пољуби њена уста.

Она је била веома обрадована и рече тихо: — Ја сам хтела да му докажем да и једна маћеха има срца за децу човека, кога воли.

Отац се чисто уплаши пред толиком срећом, која га одједном обасја и поред које је он годинама слепо лутао.

На то син приђе:

— Оче! Све ово што видиш у кући и у башти, то је додуше и плод мога рада, али то је створила само љубав, рад и мисао моје племените мајке. Она је мени пре пет година омогућила васкрсење из мојег дубоког очајања и срамоте.

— Ћути о томе, рече мајка благо. То је све већ, богу хвала, одавно прошло и заборавило се — а сада ћемо да светкујемо Васкрсење наше фамилије — мој најлепши празник!

Тада је ово петоро срећних људи ишло кроз мирисаву башту, а пред свима светлила је сребрна коса на маћехиној глави.

Грчка љубав.

Фер. Јансен.

Букет цвећа на свиленом застирачу.

Свилени застирач је Јејеско море, а цветни букет је грчко острво Скопелас.

Поред мора лежи мала бела варош, чије су баште пуне олеандра, ружа, златних наранџи и жутих лимунова. Куће се стрмо пењу кроз цветна макова поља до усамљеног замка, кога већ деценијама греју врели сунчани зраци.

Између прастарог замка и беле вароши, жубори поток, чија се вода слива у мраморни

саркофаг. Циновски дуд шири далеко своје гране чинећи хлад. Тамо у хладу стоји Лалио, са земљаним крчагом на рамену и гледа својим великим црним очима у жуборећи поток. Висока је, танка, у белој народној ношњи, а у црној коси блиста јој сјана стрела. Њено лепо строго лице са тужним очима, даје њеном изгледу сањалачки израз.

Она лагано спушта крчаг и приближује се дулу, на коме се успузала црвена пењачица. Она откида црвени цветак, кида са цветне крунице лист по лист и баца га у жуборећи поток, несташна вода окреће листе у круг...

Један глас из жбуња зовну: Лалио! ружа јој испале из руке.

Пред њом је стајао млади жандарм са пушком на рамену.

Он шири руке према њој, а очи му светле.

„Лалио, драга женице, зашто си оставила кућу и дошла овамо? — Ја сада морам ићи. Дај ми последњи пољубац!“

Он је грли, она осећа његове топле пољубце и гледа га тужно. Он наједном, у страху отпусти руке и рече: Драга Лалио, ти ме не љубиш, као онда у оно време добра, Лалио, не унесрећавај ме, страхујем за тебе. Реци ми на шта мислиш? Сутра ћеш ићи у варош, док ћу ја бити на стражи, тамо иза брда — Лалио, не иди у варош!“

Она се насмеја, подиже лагано главу, стрела јој у коси заблеста и рече:

„На шта мислиш? на тебе —“

„Је ли то истина што чујем?“

„Ах, волиш ли ме као у оне дивне старе дане; јер ја тебе тако волим, и увек ћу те тако волети, чујеш ли увек — погледај узео сам собом иконицу коју си ми дала, и свако вече пре него што заспим, пољубићу је мислећи на тебе.“

Њене се очи напунише сузама, и глава јој клону на његово раме.

„Лалио, ти плачеш“ тужаше он.

„Јер се растајемо“ рече она тихо. Он је нежно притисну на своје груди и рече радосно:

„Хвала, много ти хвала Лалио, одлазим срећан.“ Она дуго гледаше за њим.

На ивици саркофага седео је мали зелени гуштер: он окретаху главу тамо амо, а из отворених уста вирио му је дугачки шиљати језик.

Бела варош лежи покрај плавог мора. На понеком дрвеном балкону цвета цвеће, док на другом висе велике сипе и суше се. На клупама пред кућом, седе старе жене и преду, а мачке се трају покрај њихових ногу. Врата на апотеци стоје отворена. На стакленим вратима утиснута је и мртвачка глава, а на зиду стоји некаква света слика. Тамо, стоји стари апотекар и гледа преко наочара једног матроза, који варош снабдева новитетима. Из месаревог дворишта иде момак и носи на рамену читаву заклану овцу. Звона звоне. Сунце сија. Из цркве која се баш овог тренутка отворила, допире мирис тамјана. Улицом корача једна група младих жена, међу којима је и Лалио. Оне брбљају, разговарају се, млади људи их поздрављају, затим погину главе — јер се приближују мору. Ено, среског начелника како достојанствено корача ширином улице; он носи црвени фес, плаву блузу, украшену гајтанима и широке панталоне. До њега иде свештеник, на глави му је црни високи фес, ах, ето и старца са острва Св. Ђорђа; његово одело је поцепано, на леђима носи корпу пуну поврћа.

врло елегантних соба у Гранд Хотелу и у њима се осећала врло пријатно. Лаурина радост је при састанку била толико страсна и нежна, као да Фреда није видела неколико месеци.

„Хвала Богу, сада си опет мој“, узвикнула је она радосно; „сада те више не пуштам од себе!“ Не можеш веровати, колико сам жудила за тобом! Ја живим само онда, када си код мене. Јели да ћеш, Фреде, остатити код мене? Ја те не приморавам. Ти си потпуно слободан да идеш или да останеш, како ти је у вољи — ништа одвратније него кад је човек под папучом женином — не, срце моје, као тица у ваздуху. Смеш да идеш да се проводиш и без мене, колико ти срце жели. Ја сам задовољна када чујем: Лаура, данас остајемо заједно и нећу те мучити мојом љубављу. Моја је љубав не себична. Да ли то увиђаш, драги мој?“

Он је уверавао да увиђа. И поред слободе,

„Знаш ли због чега он живи већ тридесет година усамљено на острву?“ упита једна од девојака.

„Не знам“, одврати Лалио.

„Из љубави“ шапуташе друга. „Жалосна историја, врло жалосна. Био је једном млад и леп. Био је жандарм, затим је постао п. поручник. Није био довољно отмен, она га је одбила и тако је постао пустињак.“

Лалио — и се учини да је пријатељица испитује погледом, она обори поглед.

Најзад дођоше до мора — сви поврвеше, јер се између стена назирала натоварена барка. Она је већ сасвим близу. То су калуђери-рибари из Атоса.

Они изиђоше из барке, присутни начинише круг око њих. Свештеник их поздрави добродошлицом и према обичају купи од њих неколико комада свежих риба, и оде својим путем.

„Шта, Лалио и Ви сте овде?“

Лалио се трже, иза ње стајаше мали и елегантан жандармериски п. поручик.

Он је поздрави са поштовањем; девојке се гледаху крадомце, а Лалио обори поглед доле. Затим изненада подиже главу и рече, чинећи се весела: Да, господине п. поручниче, као што видите и ја сам овде!“

„А господин супруг?“ рече смешећи се.

„На стражи“, рече она.

„Ах, истина, сасвим сам заборавио.“

Он јој се приближи и погледа је топло у очи. Она покуша да избегне поглед, али није успела.

„Сада морам ићи!“ рече она строго.

„Допустите да вас пратим?“

Она осети како јој крв журну у лице. Хтела је одгурнути њега и све оне око себе и побећи, али се није ни с места помакла. Ах, како ужасно сјаје његове очи.

Ишли су једно поред другог, кроз улице пуне света. Најзад су дошли до једне кафане. Пред кафаном седе људи, пију кафу и мастику. Једна мала девојчица нуди цвеће, један дечко показује живу жабу привезану за гајтан-горе на пијаци свира војна музика.

П. Поручник позва једну малу девојчицу и купи сво цвеће које имала и подели га раз-драганим девојкама.

„Ово је за вас, лепа Лалио“, рече он и пружи јој букет пурпурних каранфила. Њихова боја опекла јој је руку. Хтела их је одбацити, али су је они и сувише јако опекли...

Како су благи звуци музике. Сунце залази за брдом. Њих двоје корачају стрмим улицама. У сусрет им долазаше један младић који се тешко ослањао на једну стару жену.

„Познајеш ли га, Лалио?“

„Не!“

„Видиш ли. Волела га је лепа Коко, он није одговорио на њену љубав, одбио ју је, али га је она погледала овако-разумеш ли, и са таквим очима начинила га је бољим за цео његов живот. Никада он неће оздравити.“

„Како то?“

„Коко има зао поглед“, звонило јој је у ушима и она се препале. Он јој понуди руку, она се ослони, на њу и тако су ишли улицама једно поред другог.

Дошли су до раскрснице. На углу улице стајаху сељаци у својим белим ношњама и брбљаху међу собом пропуштајући при разговору перлу по перлу са својих бројаница.

„Погледај, рече један од њих стежући песнице, оног петлића тамо кака се кочопери, сада му је Лалио замала за око.“

„Остави га, рече други, шта те се тиче.“

коју му је допуштала, он се није никако одвајао од ње, већ јој се показао у највећој мери готов да јој служи као вођ у Паризу. С њом је ишао у разна позоришта и показивао јој је знаменитости велике вароши; правио излете у Версај, Сан Жермен и Фонтенебло и није било ни једног дана а да Лаура није рекла да је најсрећнија жена на свету.

И Фред је говорио да се осећа потпуно срећан. Може бити да није праву истину говорио, али он то није хтео у себи да призна. Насигурно је очекивао да ће Лауру временом толико завољети, колико је заслуживала и из све снаге се трудио да се уживи у мисао да је искрено воли. Ипак није могао да одбрани с времена на време да се у његовој души не појави слика Сузи Мор. Али је исту увек брзо отклањао и говорио у себи да Сузи не заслужује да се обеспокојава што ју је изгубио. Лаура га је волела искрено, а Сузи није

Фред је пожурио да је ослободи брига и послао јој телеграм, којим јој је јавио да ће ускоро доћи у Париз. Ма да га Лаурин поступак, да изненада отпутује, није нарочито обрадовао, ипак није и најмање посумњао у њено објашњење, које му је дала. У осталом ако би хтео бити сасвим искрен, било му је милије да је прати по светској вароши него у усамљеном морском купатилу. Није био толико заљубљен да стално налази уживања у вођњама по води. Већ су биле учестале јесење кише и мало га је привлачило то, да проводи дане у Лауриној малој кућици, у којој би узјамно једно друго уверовали да се воле. Ма колико да се госпођи Фентон допадала та идила, Фредове су се жеље овога пута разликовале од њених и он није био толико лукав да их не испоји јавно.

Он је нашао своју рођаку потпуно навикнуту на Париз. Имала је стан од неколико

„Зар мене, па он ме је осудио на казну коју сам већ издржао, али ће он зато сада, сам себи судити, о томе ћу ја бригу водити!“

Смркло се, сунце залази иза беле вароши, звона још непрестано звоне.

Улице се празне. Лали — ине пријатељице журе кући, капије се затварају, капци на прозорима се спуштају. Најзад увиде Лалио да је сама са п поручником. Бојажљиво се она окрену око себе и пружи му руку за растанак. Он се нагну према њој, она обори поглед: „Света Мајко Божија, помози ми!“ Он јеј чврсто стеже руку, она осети како јој крв јурну у лице.

„Немојте ми рећи збогом, већ до виђења, до скорог виђења, дођи, ти мораш доћи! Лалио ти си моја!“

Близу извора, испод великог дуда лежи манастир. То је место свето, јер манастир припада синајским калуђерима. А тамо горе на светом земљишту управља калуђер тешким дрвеним плугом, у коме су упрегнута два велика бела вола. Испод зовиног жбуна седи пастир и свира у фрулу, а у хладови се одмара стадо. Иначе се овде не огледа живот. Сунце пече — али, ено једне жене, она долази великом стазом угаситих ципреса, чији пут свечано води белом манастиру. Она корача оборене главе а у руци држи молитвеник.

Манастирска врата се затварају за њом, она стоји између светих слика. Свуда у наоколо горе кандила. Она клече пред иконом Свете Богородице.

„Помози ми, спаси ме, света добра Мајко. Ти која си познавала љубав, опрости ми, ја се не могу одбранити, не могу — не могу!“

Дуго је клечала пред иконом молећи се усрдно Богу, на једном баци бројанице у страну и подиже руке високо преклињући: Погледај, света Мајко, као права мученица лежим пред твојим ногама, остави ме да се мучим, пусти ме да умрем, али опрости ми!“

Тако је дуго лежала молећи се Богу, док јој уморне руке не би клонуле, затим би се понова исправљала и понова молила дуго, дуго...

Напољу у сенци манастирског зида седи млади жандармериски п поручник. Час пуши, час живижуће неку веселу арију, наједном занеме — иза дрвета назире се људска прилика, он погледа боље и познаде сељака Гарифалиноса —

П. поручник се повуче назад-наједном не-стаде сељака и опет се понова појави па друму. Он виде како сељак ободне коња и одјурн некуд у галопу.

Он гледаше неко време за сељаком, али његов поглед имађаше други циљ. Он скочи и упути се лагано манастирским вратима. Отвори их лагано и ступи унутра. Он виде Лалио и упути се према њој.

Он врисну и начини покрет руку као да се брани, он зграби њене руке и пољуби их, а затим рече смећећи се: „Лалио, бојиш ли се? Па то сам ја!“

„Иди — иди, мољаше она, баш се због тога и бојим —!“

Он је привуче на своје груди, она се оте. „Може нас ко видети — он може доћи“, шапуташе она, али он додаде:

„Не, Лалио нико нас неће видети — он не може доћи, јер је на стражи!“

„Ах, ти си га тамо упутио, сада разумем све —“

Он пусти њене руке, усправи се, набра обрве и рече одлучно: „Иди!“

никада; Лаура је била стално и увек љубазна; напротив Сузи је била променљива и у последње време чак и нељубазна према њему — једном речи он је учинио добру замену што је напустио Сузи, а окренуо се Лаури. Како је одличан друг била ова! Није се морао мучити да је забавља; она је била неисцрпна у шaljивим досеткама и веселим причама и све њено држање изгледало је да је било управљено на то, само да он буде весело и да му начини живот пријатним.

С времена на време Лаура је била нерасположена и ма како да је собом владала, опет није могла нерасположење да сакрије од Фреда, који није могао себи да објасни промену. Овај је био једнога дана врло изненађен, када је она усред највеселијег разговора изненада заплакала и рекла: „Ја сам и сувише срећна, да би то могло дуго да траје. Не може тако остати. Ти си према мени предобар, али

Али се она не маче са места.

„Иди!“ понови он ударајући ногом у под, „ти ме не љубиш, иди!“

Њено лице и очи гору, она крши руке, па их онда отпусти тремо.

„Знам Лалио“, рече он смећећи се, „ти не можеш нићи, јер ме волиш!“

Затим се упутише ка ципресама.

Неко скочи са коња на месту где је Лалини муж чувао стражу. Он је седео на једном узвишењу, а пред њим се у даљини пружала река. Он држаше у руци иконицу.

„Агалоне!“ чу он нечији глас иза себе.

Он скочи.

„Гарифалинусе, ти овде?“

„Као што видиш!“

„Због чега си дошао?“

„Твоја част, и част свога дома је у питању.“

„Моја?“

„Долазим као твој пријатељ — и пријатељ твога дома!“

„Мога дома, зар се тамо нешто рђаво догађа?“

Овај не одговори већ потврди климањем главе. Жандарму јурну крв у главу, он дограби руке свога пријатеља.

„Реци ми шта имаш, да није кући ко олесан? можда Лалио?“

„Болесна, није! Немој се љутити, ствар је хитна! — Да драги Агалоне, ти си прост жандарм, а он је официр!“ — Агалон скочи и дочепа Гарифалинуса за јаку:

„Лажеш, реци ми да лажеш!“

„Та пусти ме, ако бога знаш, не лажем, већ говорим праву истину!“

„Откуда знаш, јеси ли шта видео?“

„Да, ако хоћеш и ти да видиш пођи самном!“

Агалон се насмеја, подиже главу и рече:

„Какве су то сплетке, какве шале и то врло грубе шале, мој стари — јер ипак је то шала!“

Овај други одговори суво.

„Ходи, они су на извору, између ципреса.“

Агалон пребледа, извуће нож из појаса и узвикну:

„Хвала пријатељу, ја одлазим!“

„Али ти напушташ стражу?“ рече други.

„До врага са стражом, до врага са целим светом, дај ми твога коња!“

И пре него што је овај могао ма шта одговорити, Агалон је већ седео на коњу.

Између две ципресе у плавом сунчаном зраку, играху се два бела лептира. А на иници извора сеђаше Лалио са својим љубавником, она устале и замоли га:

„Иди, иди већ једном!“

„Иди“, смеје се он и привлачи је к себи. Не, Лалио, мала лепа Лалио, никада нећу отићи од тебе, ти мораш бити моја! Када будем отишао у Атину и ти ћеш ме пратити. Тамо ћеш бити најлепша жена! сви ће се окретати за тобом и говорити, ено иде лепа Лалио —

Она понова седе поред њега — на једном му се оте из загрљаја, подиже прст к уву и ослушну: „Одјек коњских копита — чуј! зар не чујеш?“

„Заиста“ рече он равнодушно и слеже рамена, „али шта нам се све то тиче?“

„Али, ако неко дође?“

„Нико неће доћи, па баш ако и дође“, умиришаше је он „ти имаш мене! нико ти неасме на жао шта учинити!“

Он му се отрже из загрљаја и показа му удаљен жбуњ.

„Помози, ено некога!“

Грање се ломило и пуцало под његовим ногама, Агалон ступи, пред њима?

нећеш такав увек бити. Ти не би био човек, већ анђео, ако би такав остао. Али ћеш у мојим очима бити исти.“

„И ти потпуно иста у мојим очима“, одговори јој он смећећи се.

„Али ја себе познајем са свима својим манама и знам да нећу бити у стању да те за навек придобијем за себе. Уз то ти си млад, а ја више то нисам. Ти још верујеш у трајност земаљских ствари, а ја сам познала сву беду живота и — не знам да ли сам остала тако чиста као што ти мислиш. Има тренутака у моме животу, за које би дала све на свету да се нису догодили. Фреде, шта би рекао да сам допустила да ми се други људи удварају?“

Он се насмејао. „Ја бих рекао да су они који су се теби удварали, имали добар укус. Зашто да те муче такве мисли? Што је било, прошло је; пристајем да се договоримо

да никада више не говоримо о прошлости.“ Она је одмах усвојила његов предлог, ма да сем ње нико није могао ценити његов значај. Прави љубавници су ретко разумни и великодушни; ако је она у истини могла речи: „Фреде, ја осим тебе у животу сем тебе никог другог нисам волела“, познала је са неспокојством да он није могао дати такав одговор.

Био је леп дан и они су се били договорили да прошеташу, ишли су улицом де ла Поа и стали пред излогом једне јувелирске радње. Госпођа Фентон је врло волела да гледа изложене драгоцености и с муком се је од њих раздвајала. Док је се она ћутећи наслађивала, посматрајући једну скупочену брилијантну огрлицу, а Фред у себи желео да је толико богат да би је могао њој купити, један старији господин се у том тренутку појавио на углу улице, уочио обоје и приближио им се весело и с осмејком.

„Наставак следи.“

П. поручник такође скочи, нико од њих ништа не говори, њихови погледи се укрштају. П. поручник исука сабљу и узвикну:

„Ви овде, војниче?“

„Да“ цикну овај.

„Ви сте напустили вашу службу, марш, идите!“

„Не“, рече Агалон, вадећи нож из појаса „нећу да идем, а такође и ви п. поручниче, нећете нићи, ви ћете остати овде!“

Он скочи на свога противника. Лалио се баци плачући између њих.

„Ах, опрости, милост, уби мене јер је моја грешка!“

Жандарм је зграби за рамена и рече дртећим гласом:

„Како си се вешто претварала, иди сада својој кући!“ Она га погледа разочарана сагну поглед и оде.

„А ми ћемо међусобно поделити мегдан“ узвикну Агалон, „допужо, бедниче, пресуди сада сам себи!“

Овај исука сабљу, али му она испале из руке у истом тренутку када ју је подигао. Јер се Агалонов нож зари дубоко у срце младог п. поручника.

Четрдесет година је прошло.

Сунце пече — у Атини је свечаност. Улице су пуне света. Продавачице нуде своје цвеће пролазницима. Војна музика свира а њени звуци брује далеко, и допиру чак до војног затвора.

Унутра лежи стари заточеник борећи се са смрћу. Свештеник му приноси свету тајну и он је прима. Затим седе поред њега на кревет.

„Имаш ли још каквих жеља, пита свештеник благо?“

Самртникова бледа рука маши се за груди.

„Добри оче — ову иконицу — она ми је дала!“

Свештеник извади малу иконицу, самртник је пољуби својим сувим бледим уснама.

„Имаш ли још каквих жеља, драги Агалоне? исповеди се, твој ће грех у толико бити лакши.“

Самртник одмахну лагано главом.

„То није био грех“ шаптаху његове бледе усне.

„Није био грех?“ одврати свештеник и набра обрве.

„Не, зацело није био — он је морао умрети, јер је то било његово право, — он је одавно мртав и сви су мртви, сада могу говорити, али само Вама?“

„Да, само мени — али шта ми имаш речи, стари Агалоне, олакшај своје срцу.“

„Он ми је узео њу, коју сам љубио свим срцем својим, узео ми је моју жену, зато сам сам ја узео његов живот!“

„За име божије ако је истина што говориш, зашто то ниси рекао приликом ислеђења — зар ниси знао да би по грчком закону био слободан?“

„Да — а, потврди стари, а очи му се напунише сузама, знао сам — питали су ме за Лалио, рекао сам да је Гарифалијус лагао, и све сам порицао, јер би иначе било окаљано њено име, а то није смело бити.“

„И тако си ти издржао казну пуних четрдесет година“, рече свештеник свечаним гласом.

„Агалоне, стари пријатељу, ускоро ћеш бити ослобођен свих земаљских мука, био си јунак, бог те благословио!“

Стари Агалон није стигао да одговори. Његови мртви прсти стезаху грчевито малу иконицу.

да никада више не говоримо о прошлости“

Она је одмах усвојила његов предлог, ма да сем ње нико није могао ценити његов значај. Прави љубавници су ретко разумни и великодушни; ако је она у истини могла речи: „Фреде, ја осим тебе у животу сем тебе никог другог нисам волела“, познала је са неспокојством да он није могао дати такав одговор.

Био је леп дан и они су се били договорили да прошеташу, ишли су улицом де ла Поа и стали пред излогом једне јувелирске радње. Госпођа Фентон је врло волела да гледа изложене драгоцености и с муком се је од њих раздвајала. Док је се она ћутећи наслађивала, посматрајући једну скупочену брилијантну огрлицу, а Фред у себи желео да је толико богат да би је могао њој купити, један старији господин се у том тренутку појавио на углу улице, уочио обоје и приближио им се весело и с осмејком.

„Наставак следи.“

СРЕЋАН ПРАЗНИК ЖЕЛИ СВИМА СВОЈИМ МУШТЕРИЈАМА
 ФАБРИЧНО СТОВАРИШТЕ
 СВИЛЕ, ПЛАТНА И ШТОФОВА

Владе Митића и Брата, Београд.